

نبرد کتاب در ژاپن

کتابخانه‌ها طغیان کرده‌اند، آیا فروشندگان کتاب باید جور آن را بکشند؟

• کی‌ای توی

ترجمه: فرزانه شکوری

و لوح‌های فشرده موسیقی و استفاده موفقیت‌آمیز فروشگاه‌های زنجیره‌ای کتاب داشتند، به دنبال راهی هستند تا بخشی از پول‌های خود را بازگردانند. اکنون ناشران از کتابخانه‌ها می‌خواهند تا کتاب‌های جدید را حداقل تا شش ماه امانت ندهند و برای نویسندگان کتاب‌ها به‌ازای کتاب‌های امانت‌داده شده مبلغی اخذ شود. از کتابداران خواسته شده است تا طرح جدیدی برای جایگزینی این جایگاه قدیمی و مقدس یعنی ارائه رایگان اطلاعات و آموزش آن ارائه کنند. به نظر می‌رسد که کتابخانه‌ها در حال انزوا هستند.

ناشران معتقدند که ژاپن نیز مانند ایالات متحده آمریکا از معدود کشورهای توسعه‌یافته‌ای است که به‌طور کامل از حقوق امانت عمومی کتاب پیروی نمی‌کند. براساس نظام بریتانیا این امر مستلزم آن است که دولت سرمایه یا تن‌خواهی را وارد کار کند تا پاداش کار نویسنده‌ای که کتابش از کتابخانه امانت گرفته می‌شود، از آن محل تأمین شود. در بریتانیا نرخ هر بار امانت کتاب کمی بیشتر از هفت سنت است و اغلب نویسندگان می‌توانند در طول یک سال بیش از ۹۸۰۰ دلار درآمد داشته باشند. بیش از ۱۷ هزار نویسنده بریتانیایی مبلغ موردنظر در این طرح را در سال گذشته دریافت کرده‌اند. یک سال پیش نویسندگان مشهور ژاپنی از جمله رمان‌نویس مشهور ماساهیرو میتا از نظام بریتانیا حمایت کردند تا اعلام کنند که موقعیت فعلی کشور غیردموکراتیک و ناقص حقوق مؤلفان است.

امروزه توکیو تمایل به تجدیدنظر در قانون حق مؤلف را نیز اعلام کرده است. کاملاً روشن نیست که چگونه حقوق امانت عمومی کتاب می‌تواند به ناشران

ناشران ژاپنی می‌گویند حضور ناخوشایند تازه به‌دوران رسیده‌ها، یعنی کتابخانه‌های عمومی محلی، آنها را آزار می‌دهند. تا سال ۱۹۷۰ که کتابخانه‌های عمومی برای اولین بار در ژاپن ایجاد شدند، این مسئله وجود نداشت، اما اگر ارتباط با مناطق دور کم شود، این کتابخانه‌ها رشد سریعی خواهند داشت. تعداد کتاب‌های امانت‌داده شده کتابخانه‌ها در دهه اخیر بیش از دو برابر یعنی ۵۴۶ میلیون مورد بوده است و کتابخانه‌های سطح کشور به‌ویژه در تعطیلات پایان هفته مملو از افراد می‌شود.

حمایت‌های مالی مالیات‌دهندگان و استفاده رایگان از کتاب‌های کتابخانه‌ها آشکارا میزان تقاضای کتاب را از کتابخانه‌ها افزایش داده و موجب زیان‌های اقتصادی و گاه افت اقتصادی در جامعه شده است. راهبان مذهبی با طرح مدیریت پول در تلویزیون اغلب بینندگان را به حفظ و ذخیره یا صرفه‌جویی در پول، از طریق امانت کتاب توصیه می‌کنند. یکی از مصرف‌کنندگان به نام ساجیکوه‌پیریشی مادر دو دانش‌آموز مدرسه ابتدایی می‌گوید که من کتاب نمی‌خرم و تا زمانی که کودکان در حال رشد هستند، می‌توانم تمام کتاب‌های جالب را در کتابخانه‌ها پیدا کنم.

ناشران می‌گویند که رشد بی‌رویه کتابخانه‌ها هم اکنون میزان رقابت غیرمنصفانه را به حدی بالا برده که موجب مرگ حرفه آنها شده است. میزان فروش کتاب در سال ۲۰۰۱، براساس تحقیقات محققان مؤسسه انتشارات توکیو، ۹۴۶ بیلیون یین (۷/۹ بیلیون دلار)، یعنی ۱۳ درصد پایین‌تر از سال ۱۹۹۶ بوده است. ناشران و نویسندگان پس از سال‌ها سرزنش از زحماتی که بر عمومیت یافتن بازی‌های ویدیویی، تلفن‌های موبایل

اکنون ناشران از کتابخانه‌ها می‌خواهند تا کتاب‌های جدید را حداقل تا شش ماه امانت ندهند و برای نویسندگان کتاب‌ها به‌ازای کتاب‌های امانت‌داده‌شده مبلغی پرداخت کنند

ناشران معتقدند که ژاپن نیز مانند ایالات متحده آمریکا از معدود کشورهای توسعه‌یافته‌ای است که به‌طور کامل از حقوق امانت عمومی کتاب پیروی نمی‌کند

پیشرفت‌هایی حاصل شده است. به‌گفته‌ی نیموتو طبیعی است که نویسندگان به‌دنبال درآمدهای حق مؤلف از این منبع جدید نیز باشند. بدین ترتیب راه کوتاه و منطقی‌ای از اینترنت رایگان تا کتابخانه‌های رایگان طی خواهد شد. اگرچه کتابداران نگران این هستند که پرداخت هزینه می‌تواند به رشد کتابخانه‌های ژاپن صدمه وارد کند. به‌رغم تحولات اخیر فقط به‌ازای هر ۴۷ هزار شهروند ژاپنی فقط یک کتابخانه وجود دارد که در مقایسه با یک کتابخانه به‌ازای ۱۷ هزار نفر در آمریکا، و شش هزار نفر در آلمان، ژاپن هرگز کتابخانه‌های زیادی نداشته و قانون امانت عمومی کتاب تنها می‌تواند مشکل فعلی را بدتر کند. به‌گفته‌ی کانامی ماتسووکا، دبیرکل سازمان کتابخانه‌های ژاپن، سؤال این است که چه کسی درنهایت هزینه حقوق امانت عمومی را پرداخت خواهد کرد؟ به‌نظر نمی‌رسد که دولت در زمان اوضاع نابسامان اقتصادی به چنین تعهداتی تن دهد و دستش برای این کار باز نیست، و اگر این بار مالی سنگین بر دوش مقامات دولتی گذاشته شود، ناشران احتمالاً نگرانی کمتری نسبت به تأسیس و تبلیغ کتابخانه‌ها خواهند داشت.

پی‌نوشت‌ها:

1. Masahiro mita
2. Masahiro oga
3. Copy cat
4. Miyuki miyabe
5. Akira Nemoto
6. Kanama Matsuoka

ماخذ:

1. NEWSWEEK.FEBRUARY.3.2003

کمک کند. زیرا پول به نویسندگان می‌رسد و بزرگ‌ترین ناشران هنوز نسبت به طرح یکی از هم‌صنفان خود مینی بر گرفتن هزینه از کاربران کتابخانه‌ها به‌ازای امانت کتاب به‌جای گرفتن هزینه از کتابخانه‌ها، سکوت اختیار کرده‌اند. ماساهیرو اوگا، رئیس انتشارات شوگا کوکان، موضوعی مطرح کرده است که براساس آن دریافت هزینه بابت امانت کتاب می‌تواند به تأمین مالی صنعت نشر و کتابخانه منجر شود. برای داوری درباره این موضوع در دسترسی آزاد به کتابخانه‌های عمومی اوگا اشاره می‌کند که کتابخانه‌های ایالات متحده آمریکا هم از مدت‌ها قبل یک وجه صوری (معادل ۲۵ سنت) برای هر کتاب و رمان جدید دریافت می‌کنند.

درمجموع کتابخانه‌های ژاپن در مسیر موفقیت بزرگی قرار گرفته‌اند. بهار گذشته ۱۱ نفر از انجمن بزرگ نشر ژاپن از ۱۲۶ کتابخانه عمومی خواستند تا اطلاعات مربوط به بیشترین کتاب مورداستفاده خود را اعلام کنند که فقط نیمی از این کتابخانه‌ها پاسخ دادند. اما نتایج نشان داد که کتابخانه‌ها اغلب دو نسخه از هر عنوان کتاب را نگهداری می‌کنند.

راز فروش میلیونی کپی کت^۲ نوشته میوکی میاب^۱، امانت بیش از ۱۸ هزار دفعه در ۵۱ کتابخانه سرشماری‌شده در سال ۲۰۰۱ بوده است. ناشران در یک همکاری گسترده با گروهی از نویسندگان کشورهای مختلف اکنون در نظر دارند تا از کتابخانه‌ها بخواهند تا حداکثر شش ماه از امانت کتاب‌هایی که تازه چاپ می‌شوند، خودداری کنند. به‌عقیده آکیرانیموتو^۳، استاد دانشگاه توکیو، در پس زمینه بحث درباره کتابخانه‌های رایگان «از ویژگی جدید مردم خردمند ژاپن خبر می‌دهد». بیش از این نویسندگان خوشحال بودند که ۱۰ درصد از فروش کتاب را دریافت می‌کردند و از حق تألیف خود در انتشار کتاب صرف نظر می‌کردند. اما در قالب‌های جدید نشر کتاب مثل کتاب‌های الکترونیکی